



Barcelona, 23 de maig de 1930

La veu de la Torratxa

ANY LIV - 2656 - 15 cts. - Atrassats, 30



—Jo també volia cridar ¡viscal!; però amb aquesta llibertat que gaudeixo, no m'ha estat possible.

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i grans espectacles de

JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors, JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA
Primera actriu, MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda, a les cinc: **CONQUISTA'M EL MARIT!** — Nit, a les deu: Grandiós èxit de **LES TEMPORALITATS DE SANTPERE**.

Demà, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc: **BOGERIA, EL GALL DE LA VILA i SOMNI DE LA INNOCÈNCIA**. — Nit, Reposició de l'alegre i picaresc vodevil en tres actes: **PETIT I PATOT (S. en C.)**.

Diumenge, tarda, a les quatre: **M'HA TOCAT i PETIT I PATOT (S. en C.)**. — Nit. A riure! **PETIT I PATOT (S. en C.)**.

TEATRE TALIA

Companyia de vodevil i teatre modern
Primera actriu: ENRIQUETA TORRES
Primeres actrius: VISITA LOPEZ, DOLORS PLA
Primers actors: S. SIERRA i M. GIMENEZ SALES
Director de escena: R. CARALT

Avui, divendres, tarda i nit, Benefici del primer actor **SALVADOR SIERRA**. Tarda, **AMÀLIA**, o La novella d'una camarera de Cafè, per Enriqueta Torres, que la va estrenar, i **BALDOMERITO i CANÇONS**. — Nit, l'èxit, **TARARÍ...!**

PLANAS, la famosa orquestra, amb els deu discs vivents, i segon acte de **TERRA BAIXA**, pel colós Enric Borràs.

TEATRE CATALA NOVELTATS

Avui, divendres, nit. Primera sessió de Balls d'avantguarda de **VICENTS ESCUDERO**, acompanyat de les ballarines **CARMITA i ALMERIA**, de **LLUIS MAYORAL** (guitarrista), de **MARGARITTA MONNOT**, pianista solista dels concerts "Colonne", de París.

Diumenge, a dos quarts de quatre: Ultima de **LA RATELLA QUE ESCOMBRAVA L'ESCALETA**. — A tres quarts de sis i nit: **DON PAU DELS CONSELLS i PORCELLS I GARRINETS**, per Aimerich, Galceran i Gimbernat.

Dilluns, benefici **JUST GOMEZ, PUPUT**.

Dimarts, estrena de l'obra mestra de J. J. Bernard, traduïda per Pous i Pagés, **MARTINA**.

Es despatxa a Comptaduria

TEATRE COMIC

Avui, divendres, nit: L'entremès líric ballable, **¿SE PUÉ VIVIR?**, prenent-hi part l'estupenda parella de ball **COOKE ELLINGTON**.

94 representació del grandios èxit, la meravellosa Revista

VENUS GENITRIX

Formidable èxit de la novella parella de ball, **COOKE ELLINGTON**, procedents dels principals teatres de l'estranger.

Dijous i dissabtes, tarda i nit. Els altres dies, nit, a les deu.

Els millors discos
són els de

La voz de su amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.



VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *escames*, *herpes*, *úlceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa eal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmentant totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrotillament, tractament i guariment de les dites malalties.

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

"El qui té Blenorragia (Purgacions) és perquè vol"

Quan esteu cansats de medicar-vos sense trobar millora, o bé no assoliu un complet guariment de vostra Blenorragia en qualsevol de les seves manifestacions (*uretritis*, *prostatitis*, *cistitis*, *artritis*, *gonocòciques*, *gonorrea crònica*, o «gota militar», etc., etc., de l'home, i (*vaginitis*, *metritis*, *leucorrea*, *fluxos*, etc., etc.), de la dona; exigiu al vostre farmacèutic els acreditats

Catxets Neisserinos

i obtindreu un ràpid i perfecte guariment de la vostra malaltia, discretament i sense molèsties.

De venda: **Barcelona**, SUANA, Escudillers, 8; **BELTRAN**, Junqueres, 11; **Reus**, SOLER, Llovera, 26 i Centres d'específics.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



Festa major



QUESTS dies, veritablement, Barcelona presenta aspecte de festa major

*Aquest número ha estat
visat per la censura
governativa*

fet és que Barcelona riu, està alegre i presenta aspecte de festa. Sembla aquests dies que hàgim fet alguna cosa molt gran i profitosa: tots i tothom ens somriu i ens dóna "coba".

A *El Siglo*, que tan enfadats estaven tres o quatre anys enrera, guarneixen la façana amb un lluminós escut de Barcelona. A la plaça de Catalunya, que, quan no hi ha les criatures no saben què fer-hi, hi han fet unes illuminacions que tindran molt èxit entre els forasters.

Tot és alegria a Barcelona. La gent — fins els senyors d'aire greu i ventre prominent — va pel carrer amb aire de dansa. En totes les boques hi ha un somriure que mai no ens havia semblat tan lluminós i expressiu. Barcelona, de dia, fa l'efecte d'una gran ciutat on tothom ha dinat bé i li han donat un bitlletet de deu duros. De nit, tan plena de lluminàries, unà festa major. Per acabar-ho de semblar només hi falta la pluja, que a Barcelona sembla col·laborar en totes les festes majors.

Els carrers són plens de músiques, de crits, de rialles, de converses en veu alta.

—Ja ho veu!

—Sí, senyor!

—Qui ens ho havia de dir!

—I fa bonic, eh?

—Sí, senyor, sí.

—Vaja, que no diguin, que l'alegria és mitja vida!

—Què mitja vida!... La vida sencera!

Fa l'efecte, davant d'aquest espectacle veritablement enternidor, que a tothom li han apujat el jornal, que tothom ha tret a la rifa. Fins fa l'efecte que els malalts del fetge o de l'estómac han millorat.

De nit, no es pot donar un pas per les Rambles ni per la plaça de Catalunya: tot és ple de forasters. Forasters que passegen amunt i avall; que s'embadaleixen amb les lluminàries; que s'asseuen a les terrasses dels Cafès i prenen cafè, o cafè amb llet — abunda més el cafè amb llet — o vermut, o conyac i altres begudes més o menys subversives; que escolten els acordeons, les guitarres i els violins de les murgues del carrer; que compren tots els dècims que els ofereixen pensant en què si treuen els diners mai no vénen malament.

Vaja, que dóna gust veure Barcelona aquests dies. L'espectacle de Barcelona aquests dies és un espectacle que alegra l'ànima. I l'alegra tant, que molts fins han plorat d'alegria.

I dóna gust, sobretot, l'espectacle de la plaça de Catalunya. De nit, quina cosa més bonica la plaça de Catalunya! Al carrer de Ferran hi ha un aparador — l'aparador d'una dolceria — que s'hi assembla a la plaça de Catalunya aquests dies.

Aquella columna de torrons lluminosos no ens negarem que fa bonic de debò! ¿I aquells tres plats de dalt de tot? ¿Què me'n dieu d'aquells tres plats? ¿I d'aquell barquet tan bufó que han posat dalt del safareig? No es pot pas negar que aquell barquet és cosa bona.

Ara, que nosaltres, posats a fer, ho hauríem rematat del tot. Per exemple: hi hauríem posat unes quantes barraques de bunyols, perquè el badar i els bunyols sembla que s'adiuen molt, i perquè l'olor de l'oli fregit hauria donat més to de fira — de fira amable i estiuença — a la plaça de Catalunya; hi hauríem posat uns *caballitus* amb orgue i llums i molts vidrets de color; un pim-pam-pum; uns trapezis volants en els quals les noies poguessin ensenyar més les cames del que les ensenyen normalment, que ja fóra ensenyar; unes muntanyes russes al voltant de la plaça, etc., etc.

Amb tot això i les lluminàries que ara ja hi ha, que en faria de bonic la plaça de Catalunya! Encara en faria més del que fa. I això que sembla impossible! Però aquí no ens ve d'un miracle ni d'un impossible.

LLUÍS CAPDEVILA



UNA NOVA MANERA DE PINTAR

El pintor — el mal pintor, l'execrable pintor — Carlos Vázquez, segueix sense donar fe de vida. Tant que remanava la cua durant la difunta dictadura!

I ara que parlem d'això: hom diu que és amb la cua amb lo que pintava els seus abominables retrats.

ENCARA BELLUGA?

Què s'ha fet de la bèstia d'"El Caballero Audaz", pamfletista de circumstàncies i novellista pornogràfic?

Encara és viu?

POSEU-LI LA CAMISA

El doctor Albiñana està organitzant el feixisme a Madrid i vol estendre'l a tota Espanya.

Ara es passa el dia emprobant-se la camisa negra. Quan li posen la camisa de força?

EL NÚMERO CÒMIC

“Gaziel” ha atacat la “Lliga”. Totes les nostres felicitacions a “Gaziel”, ja no cal dir-ho. La “Lliga” s’ha sentit de la fiblada i ha fet contestar als senyors Duran i Ventosa i Bertran i Musitu.

I Josep Pla? Que no se’n recorda, la “Lliga”, de Josep Pla? Que no l’aprofita, ja que el paga?

A Josep Pla el guarda la “Lliga” per al número còmic del final.

COMPETÈNCIES

Un partidari de Marcellí Domingo i un partidari de Rovira i Virgili discuteixen. Cada u d’ells tracta d’enlairar el seu ídol respectiu per damunt de l’altre. Defectes i qualitats són retrets amb vehemència. Quan, però, el partidari d’En Rovira té el peu al coll del seu contrari, quan l’aixafa sota el pes dels volums de la “Història Nacional de Catalunya”, l’altre es redreça sobtadament.

—I bé — diu —, En Marcellí Domingo ha fet una cosa que En Rovira no ha fet ni farà mai: ha escrit diversos drames.

—Infeliç — respon l’altre —; quan En Marcellí ni pensava d’escriure’n, Rovira i Virgili ja n’havia escrit i publicat un.

—Eh?

—Sí. Es deia “Vida Nova”. Era en aquella època de la influència d’Ibsen. Rovira i Virgili tenia uns vint-i-dos anys. La seva obra fou encara escrita i estrenada a Tarragona i publicada en un volum de “La Renaixença”. Altrament, la seva vocació de dramaturg, truncada pel periodisme i per la política, no ha mort pas del tot en ell. Quan l’adveniment de la dictadura, hagué, amb altres companys, de fer-se fonedís de Barcelona, es trobà al golf de Roses, sense poder embarcar, detingut per un furios temporal. Aleshores, per entretenir-se, projectà amb En Nicolau d’Olwer d’escriure una tragèdia en col·laboració. Vet ací com, si la tempestat dura uns dies més, Rovira i Virgili hauria encara tornat al teatre.

Pel districte cinquè

No fa gaires dies esmentàvem amb goig la millora que s’havia fet al carrer de l’Arc del Teatre, des de la Rambla al carrer de Lancaster. Dèiem, també, que amb un xic de bona voluntat podia arribar-se a fer del districte cinquè de Barcelona, una barriada digna de la ciutat nostra.

Avui devem esmentar que una nombrosa comissió de veïns, industrials i propietaris del carrer d’Aurora, han visitat el regidor jurat En Feliu Roure, demanant-li unes millores, que estem segurs seran concedides. El senyor Roure és persona que comprèn les necessitats del districte que representa i, si són justes, les interessa i porta a cap.

No ha de parar amb la pavimentació d’un o dos carrers d’aquest districte la seva millora. Es convenient que es vagi a un sanejament dels molts carrers que hi ha. Que se’ls netegi; que els ciutadans que hi passen per llurs deures o simplement per esplai, no s’hagin de cordar l’americana en entrar-hi. Que no mirin de cua d’ull la seva gent.

Ja sabem que no és tasca fàcil ni tan sols pertany al representant popular en el municipi; però una acció conjunta d’autoritats seria sumament beneficiosa per tota la ciutat.



ESTEM MOLT CONTENTS, PERÒ VOLEM QUE L’ALEGRIA ENS DURI

Ho hem de confessar sense embuts i amb tota sinceritat: estem molt contents. Més contents que un empresari quan veu el teatre ple, que és poques vegades, si no representa una obra ben estúpida; més que una núvia el dia abans del casori, que és—segons diuen—quan està més contenta; més que els periodistes quan no hi ha censura; més que un autor dramàtic si suprimien els crítics; més que un regidor dels que entren a l’Ajuntament amb les sabates foradades i en surten amb casa pròpia, fortuna pròpia—ara, perquè abans era dels altres—i tres o quatre automòbils; més que...

No cal que seguim fent comparacions. Diguem, per acabar, que estem tan contents, que no en podem estar més, i haurem dit la veritat.

I estem segurs d’una cosa: de que no som sols a Barcelona en aquesta alegria. Aquesta alegria la compartim amb molts altres barcelonins.

I com entre els barcelonins, llàstimosament, les alegries, d’un quant temps ençà, escassegen, volem fer pública aquesta d’ara per si a algú li hagués passat per alt. Que en gaudeixi tothom.

La nostra alegria l’ha produït un ban, un ban de l’alcalde. Mai no hauríem pogut sospitar que una persona tan respectable com és el comte de Güell ens pogués proporcionar aquesta alegria. I menys per mitjà d’un ban. Generalment, els motius d’alegria són altres: perquè ens ha tocat la rifa—tenim unes vagues sospites de què la rifa no és fantasia, de què toca a algú—, perquè es té salut, perquè hem fet un bon negoci, etc., etc.

D’un ban d’alcaldia—la literatura del qual, “municipal i espessa”, ha donat sempre més mals de cap que goig—no ho podríem esperar mai. I, això no obstant, ha estat així. Al senyor comte de Güell li pot cabre l’orgull que, durant el seu pas per l’alcaldia, ha donat una gran alegria als catalans.

Com? Redactant el ban en català. Quan una llengua ha estat maltractada, perseguida i escarnida com la catalana durant sis anys llargs, això sempre dona goig.

Què ha passat perquè sigui possible aquest ban en català? Es una influència de la primavera, tan poderosa que fins penetra en l’ànima dels alcaldes? Es que de la mateixa manera que han florit les roses i les dones—que també, amb la primavera, floreixen com les roses—, ha florit aquest ban en català? Es cosa del maig?

Nosaltres no voldríem que fos cosa del maig tan sols, sinó del juny, del juliol, de sempre. Nosaltres voldríem que el nostre goig no fos una cosa de circumstàncies. Nosaltres voldríem que el respecte que sentim pel castellà hom el sentís, recíprocament, pel català.

Ho podem esperar?

VIRAI

Nicanor Vázquez, ha mort

Diumenge passat, quan es passejava amb la seva família, li agafà un atac d’apoplexia que li costà la vida.

Nicanor Vázquez era un antic col·laborador de L’ESQUELLA i “La Campana”, que pel seu caràcter afable i conquistava la simpatia de quants el tractaven.

Rebin els seus familiars el nostre més sentit condol.

Clixé del port

Tremola grácilment l'aigua del port
i la senyera d'un vaixell aissada;
se sent una cançó, potser d'enyor!
passa una barca, la vela inflada.

Un mariner, amb llur mirada dura,
brut de carbó, va fitant l'infinit;
cregut que sent un plor de criatura,
el cor se li ha tornat petit... petit.

El sol, ara, ja s'ha enfilat ben alt.
apar que estigui dret damunt un pal.
L'aire, indiscret, suau, porta veus franques,

i el vell patró, que té la vista fina,
segueix el vol lleuger d'una gavina
que fa una fressa fina d'ales blanques.

DOMÈNEC ORÓ

AGREDOLÇOS

LA GLÒRIA DE MISTRAL

Aquesta primavera, la Provença ha honorat la memòria del gran poeta que cantà l'amor, evocant amb dolça i tendra pietat els costums, les tradicions, la noblesa de les feines rústiques, l'alegria de les collites, tota la glòria i l'harmonia, en fi, d'aquell país germà...

Abatuda per fi la força bruta que feia impossible qualsevol lliure expressió de germanor, Barcelona — i amb Barcelona Catalunya tota — s'associà dignament a l'homenatge. I en el fons dels nostres cors, tots aquells que coneixiem la meravella de la seva obra, honoràvem, estimant-la, l'alta figura de Mistral.

La seva poesia, plena de tendres accents, noblement expressiva i musical, captiva d'una manera definitiva, totes les ànimes sensibles. Les estrofes alades recorden les més belles llegendes de l'antigor, i tota la gràcia encisadora de la Provença es fa sensible mitjançant la màgia d'un art exquisit.

Mistral, gran pintor de paisatges, sap dar-nos un reflex ideal i únic de la naturalesa. Les descripcions són breus — cinc línies, de vegades cinc mots. — En evocar, per exemple, els vastos horitzons deserts de la Crau, escriu simplement:

“ni un arbre, ni una ombra, ni una ànima.”

Ell estimava, per damunt de tot, el camp, els pobles petits, les llars camperoles i humils. La seva obra, plena d'humanitat, conserva encara tota la frescor, tot el perfum del primer dia, talment una gran corona de roses immarcescibles.

Car, per dura, per agitada, per ingrata que pugui esdevenir la vida moderna, els sofriments i els gaudis de la humanitat seran sempre semblants. Hi haurà sempre cors enamorats de la primavera, de la poesia, del paisatge patri...

Per l'encís i la noblesa de la seva obra, per la seva vida simple i digna, per la seva devoció a la Provença, Frederic Mistral arribà a ésser, en la seva vellesa, una gloriosa figura de llegenda, i pogué assistir, sense ombra

de ridícul, a la inauguració de la seva pròpia estàtua. De quants reis, de quants prínceps, de quants generals podríem dir el mateix?

El dia d'aqueixa inauguració vint mil espectadors acudiren a l'homenatge. L'acte resultà d'una majestat imponent. Al final tothom demanà que Mistral parlés. I Mistral parlà:

“Voleu que parli?—digué.— Doncs bé! Us recitaré el pròleg de *Mireille* que vaig escriure fa cinquanta anys.”

I els versos fluïren rítmics davant la gernació prodigiosament immòbil, silenciosa, atenta. Minuts sublims! Mistral es transformava, per la meravellosa gràcia d'un poema, en l'ànima gloriosa i immortal de tot un poble.

PEROT

Infidelitat

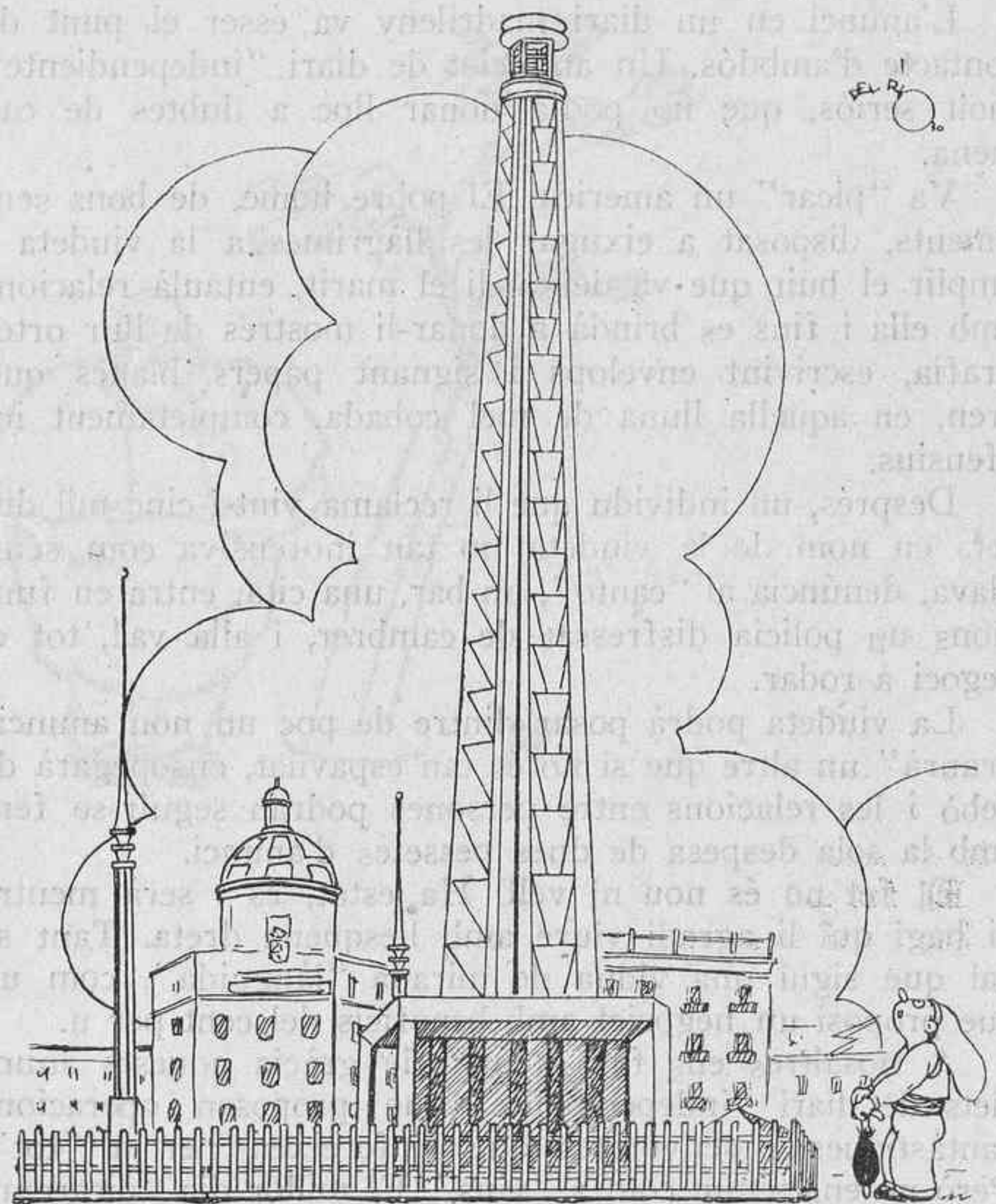
Oh! ànima meva, qui amb vesta fluida
et retreus d'encloure't en mon si humanal!
Tu, que infidel menes m'atzarosa vida,
dóna'm pau interna i espiritual.

Si ella, adés i ara, resta entenebrida
i incorpòrea vibrés dins l'immaterial,
fes que la teva ombra resti agemolida
en partir-te entre jo i el món astral.

Ombra, no m'aombris, i els meus passos guia,
que em dol que et delati la claror del dia,
el cendrés capvespre i la bruna nit.

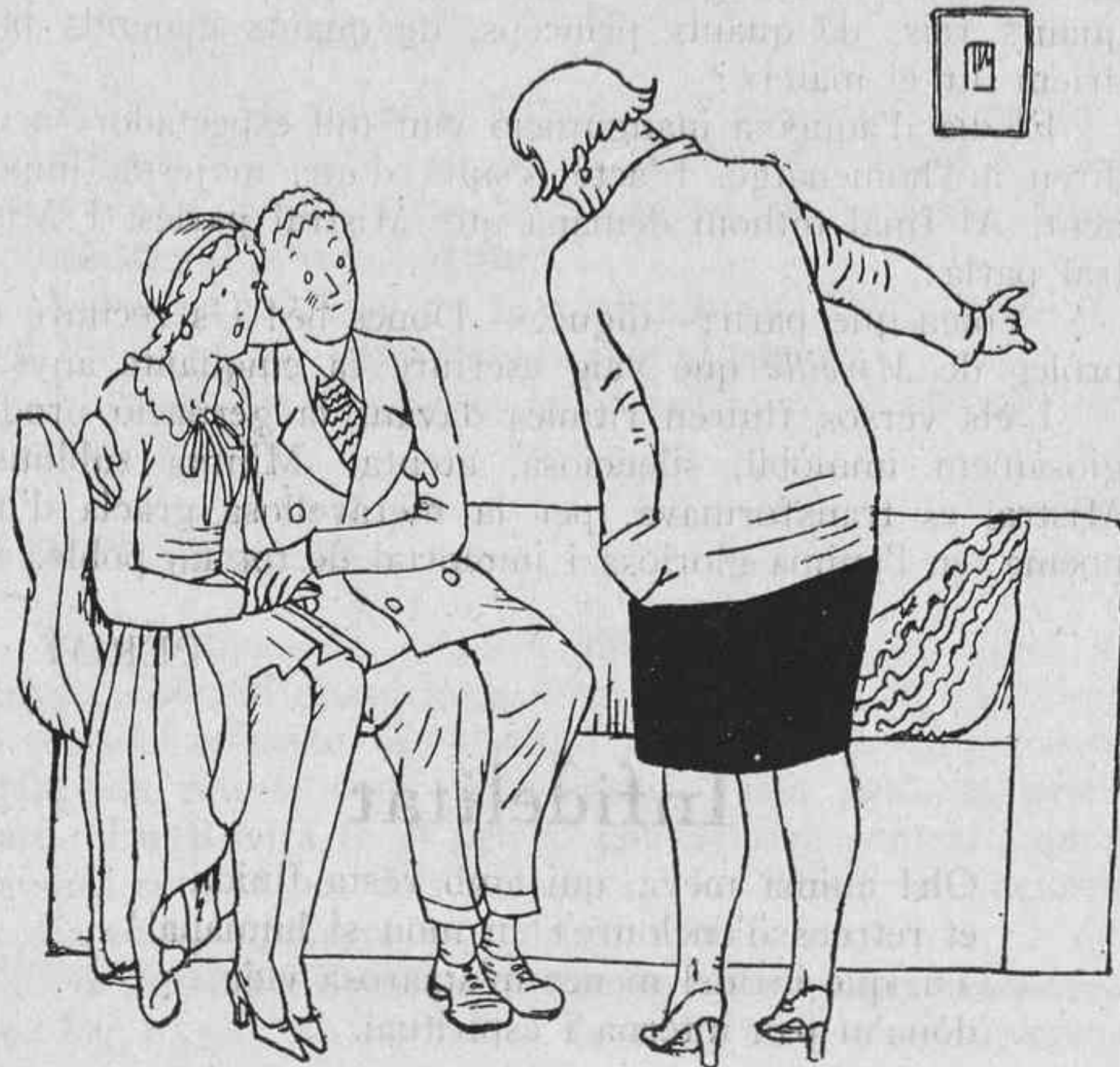
Ja que és sols un àtom la vida terrena,
vulgues ésser meva, fidel i serena.
Deixa que jo et guardi dintre del meu pit.

M. CODINA.



EL PAGÈS A LA PLAÇA DE CATALUNYA

—El que m'agrada més d'aquest monument són els catúfols.



La mare: —Aquí en sobra un!
El promès: —No m'atrevia a dir-li-ho; però quan vulgui, ja se'n pot anar.

La vida en broma

Una viudeta jove, culta i de bon semblant, d'aquestes viudetes que són capaces de fer ballar la testa de més d'un casadot, demanava clemència protectora, encarnada en un cavaller d'edat, formal, com molts n'abunden encara, en la bola del món.

L'anunci en un diari madrileny va ésser el punt de contacte d'ambdós. Un anunciet de diari "independiente" molt seriós, que no podia donar lloc a dubtes de cap mena.

Va "picar" un americà. El pobre home, de bons sentiments, disposat a eixugar les llàgrimes a la viudeta i omplir el buit que va deixar-li el marit, entaulà relacions amb ella i fins es brindà a donar-li mostres de llur ortografia, escrivint envelops i signant papers blancs que eren, en aquella lluna de mel cobada, completament inofensius.

Després, un individu que li reclama vint-i-cinc mil drets en nom de la viudeta no tan inofensiva com semblava, denúncia al "canto", un bar, una cita, entra en funcions un policia disfressat de cambrer, i allà va!, tot el negoci a rodar.

La viudeta podrà posar dintre de poc un nou anunci; "caurà" un altre que si no és tan espavilat, ensopegarà de debò i les relacions entre persones podran seguir-se fent amb la sola despesa de dues pessetes d'anunci.

El fet no és nou ni vell. Ha estat, és i serà mentre hi hagi qui li agradi viure amb l'esquena dreta. Tant se val que sigui una vídua de mirada "lànguida", com un que proposi un negociet amb beneficis del cent per u.

A nosaltres ens fan la mar de gràcia aquests anuncis de diari "independiente" que proposen operacions fantàstiques i senyoretas que s'ofereixen per a "tot". Però no ens tenim com a "vius". El millor dia "picarem" i serem dignes d'anomenar-nos "El Nandu de Vilatova".

CASCAVELL

Butlletins climatològics

MAIG

Es té d'anar amb compte en parlar del maig. Es perillós. Molt més ho seria, però, de no tenir el maig aquesta força enorme—la força enorme dels valors autèntics—que li permet resistir tota mena d'investides. I el maig ha hagut de patir la pitjor de les investides: la dels poetes neurastènics.

Però el maig—ja ho he dit—se'n surt de totes. Aquí e' tenim ara, una vegada més, amb el seu posat gentil, una mica transcendental potser, "imposat" per tot allò que representa. Amb tot, a mi em fa una mica l'efecte que aquest posat del maig no té, avui, la naturalitat de sempre. Que no està content. Que troba el protocol una punta feixuc, una mica "demodé": que en comença a estar tip!

Tinc la sospita que el maig no hagi agafat mals companys; que algú no li hagi parlat de super-realisme. Fixeu-vos, si no, amb el que diu: "¿Com és possible que dintre meu—dintre el meu regnat—succeeixin els fets més dispars, més inconseqüents? ¿Com és possible que jo, que faig la meva entrada el dia primer amb la festa del treball—progrés, civisme—, hagi de prendre part, seguidament, en la festa dels Jocs Florals? ¿I per què—en un altre ordre d'aspectes—haig de tenir l'obligació de pintar el cel amb un blau ben descarat; d'encendre el sol, durant més estones, més lluminós que els altres mesos; de ploure un raig cada dia; de etc., etc."

El maig, però, no es dona així com així; és tossut. No essent-li possible fer una veritable revolució, s'entreté amb "intents de revolució" en el terreny climatològic. I deixa d'encendre el sol molts dies, en senyal de protesta; ni fa el raig de cada dia "perquè era un costum massa arrelat"; trastoca la gent fent posar barret de palla, mentre obliga, a d'altres a conservar l'abric, etc.

No ens quedarà, doncs, altre remei que acontentar el maig.

Amb el maig no s'hi pot estar malament.

PERE GUARDIOLA

Un contrast de la vida

Al carrer de l'Hospital hi ha un convent de monges; més enllà, la casa rectoral, i al costat d'ella una casa de nota dolenta...

A voltes jo miro els balcons de les dues cases, i barrino.

Barrino, sobretot, en pensar en aquella proximitat paradoxal del pecat i la virtut. A les monges les separa de les dones de la vida una immensitat de prejudicis i de moral diversa, però ultra tot això, penso en la llei de la relativitat, que en aquest cas té una aplicació directa, sense que això vulgui dir que tracti de comparar unes a altres. Però la relativitat existeix. Heu-vos-la ací tal com jo la veig.

Les bones no tenen espòs perquè totes són esposes del mateix.

Les dolentes, com que tenen per espòs a tothom, poden ben dir que no en tenen cap.

Les unes treuen els neguits de l'ànima als pecadors; les altres els treuen els neguits del cos.

Simbolismes

Les bones practiquen el sacerdocí espiritual, i les dolentes el culte corporal.

Una paret tan sols les separa unes d'altres, i en les nits d'exercicis espirituals les dolentes deuen sentir les pregàries de les bones, i deuen rebre, en ple rostre, la fuetada del seu pecat.

En nits d'escàndol, les dolentes reten culte al plaer i canten el verinós esclavatge del pecat: les bones llavors deuen rebre en mig del pit tot el pes de la seva inútil claudicació corporal.

Per entre les persianes veig lluir uns ulls tafaners que esbrinen arreu les incidències quotidianes del veïnat. Per darrera els cristalls de l'altra casa veig uns ulls pintats atrevidament de blau que esbrinen l'arribada de l'amic galant de cada moment.

Veient això, perdo per complet la noció dels nivells socials de les meves veïnes: penso que tant les unes com les altres són dones, dones que podrien ésser mares i no ho són; que podrien ésser dones de casa, i tampoc no ho són, perquè la societat ha marcat entre unes i altres una ratlla en l'espai: perquè l'arquitecte en planejar la casa, va tenir l'humorada de posar entre unes i altres la fràgil barrera d'un embà, un embà que d'una similitud en fa un contrast de la vida.

FRANCESC OLIVA

En moltes figures, si no empréssiu una eina, quedarien sense significació; qualsevol objecte posat a les mans, al cap o als peus, els dóna una representació, un valor. Un motiu abstracte pot complementar, resoldre d'una manera definitiva la seva personalitat, desseguida suggereix el que sou, el que han fet i el que voleu dir, o si no el que simbolitzen.

L'obrer sense mall, la monarquia sense corona, la república sense gorro-frigi, quedarien sense esperit, dessimbolitzades.

Els artistes, avui més que mai, podrien lluir les seves facultats d'innovadors, deixant la forma pel jeroglífic, per l'objecte essencial, ja que avui és moda el trencaclosques amb coses purament abstractes de la figura.

Això que unes ales poden expressar la llibertat, és una inspiració tan clàssica, que ja no pot niar en la imaginació de cap artífex futurista, ni una matrona nua com la veritat ensenyant la seva carn temptadora, exaltant nequits de cobejança, amb faç de sofrença i contemplant amb uns ulls immensos, serens i blaus com la mar, lligada de peus i mans, presonera de feixugues cadenes i, sobre els seus pits ubèrrims amb rastres sagnosos d'unes fuetades, no pot tampoc niar-se en la imaginació de ningú que pretengui simbolitzar "Per la Concòrdia", ni "El Silenci de Catalunya", que no sigui una llengua roja com el cor, travessada per una sageta escapada intencionadament d'un arc.

BALDOMER XIFRÉ



LA POLICIA I LA MODA

—Té, ara resulta que anem de moda!

La caricatura a través de l'Exposició de 1888 (42 aniversari)



Messieurs: J'ai l'honneur de vous montrer la Grand Exposition d'escombraries.

Avui, quan ja falta poc per a cloure's l'Exposició de 1929-30, ens plau reproduir aquestes caricatures de l'Exposició de 1888, publicades pel nostre setmanari en dit any.

Això ho podem fer perquè en aquells temps—no tan avançats com els d'avui—hom permetia el comentari graciosament satíric de tots aquells fets que afectaven la política i la vida ciutadana.

Quan passin quaranta dos anys d'aquesta Exposició d'ara, què es podrà reproduir en aquest sentit?, quina haurà estat l'aportació de la caricatura a l'Exposició?

Sincerament ho hem de confessar: cap.

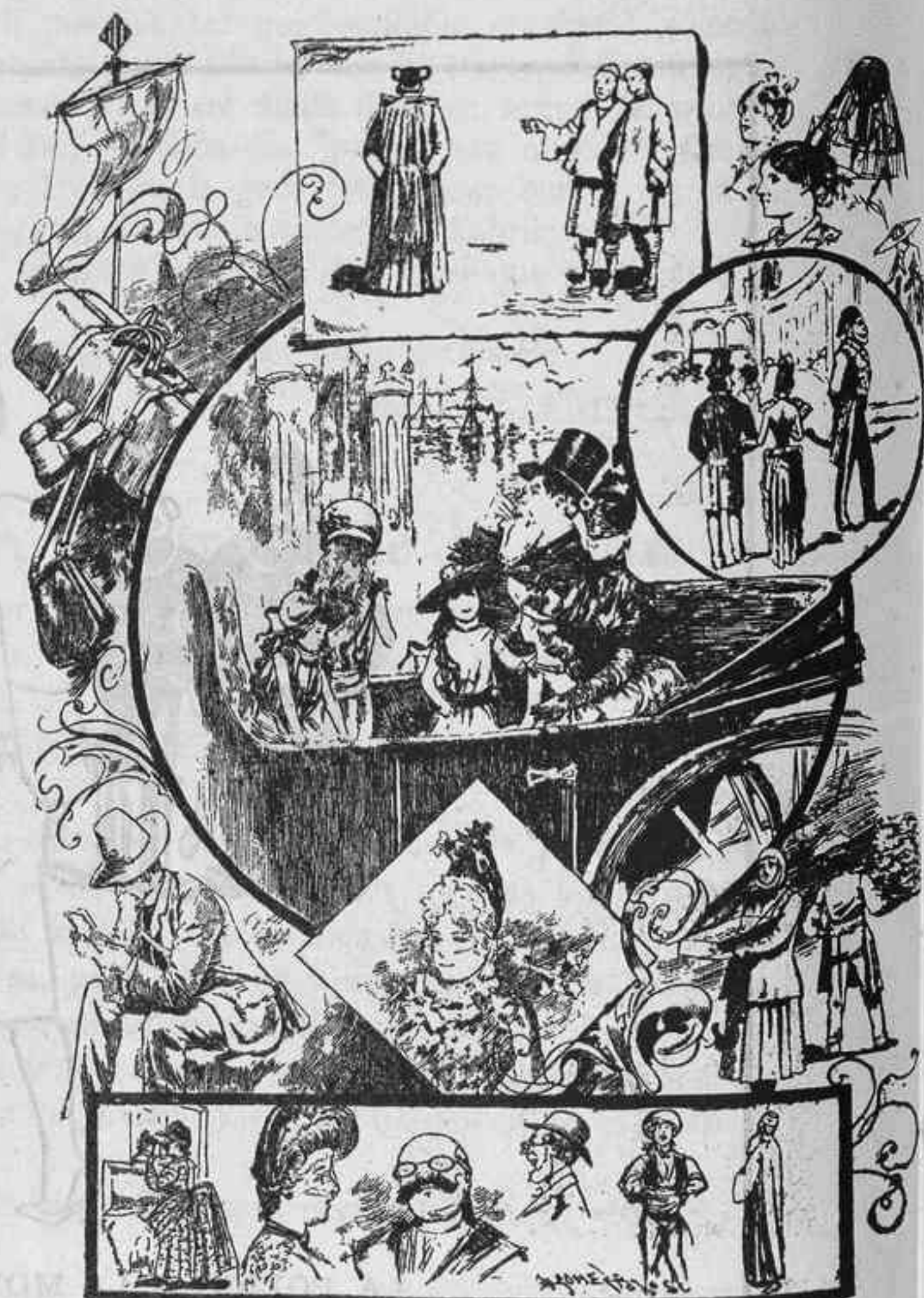
L'Exposició de 1929 no haurà tingut caricatura. El dictador, i els seus satèl·lits, més papistes que el papa, era enemic declarat de la caricatura. Fins quan es tractava de l'Exposició, perquè creia—temia—que la veritable exposició estava en la sàtira, en la caricatura.

I en això, com en tantes altres coses, s'equivocava. La caricatura és, a la vida—al fet polític, científic, etc.—ço que les espècies al menjar. Hi ha una dita llatina molt suadeta que pot aplicar-se a la caricatura. És aquesta: "castigat ridendo mores". —Està bé aquest llatí, senyor Montoliu, per a les seves orelles mòvils?— L'hem posada perquè sabem el respecte i la devoció que la difunta dictadura ha tingut sempre pel llatí.

Llàstima que no l'hagi tingut també per la caricatura. Demà, quan hom vulgui conèixer el comentari satíric de l'Exposició 1929-30, no li serà possible... perquè el comentari no existeix!



Despert, somniant, nit i dia, la seva preocupació, és pensar quan vindrà l'hora d'anar a obrir l'Exposició.



Quatre alemanys, vuit francesos, cinc italians de diners, un turc, dos belgues, tres xino; total... vint mil estrangers.



¡Rompan filas!



Què els en sembla? Un monument pel qui la va començar i un pel qui té d'acabar-la el dia... que Déu voldrà.

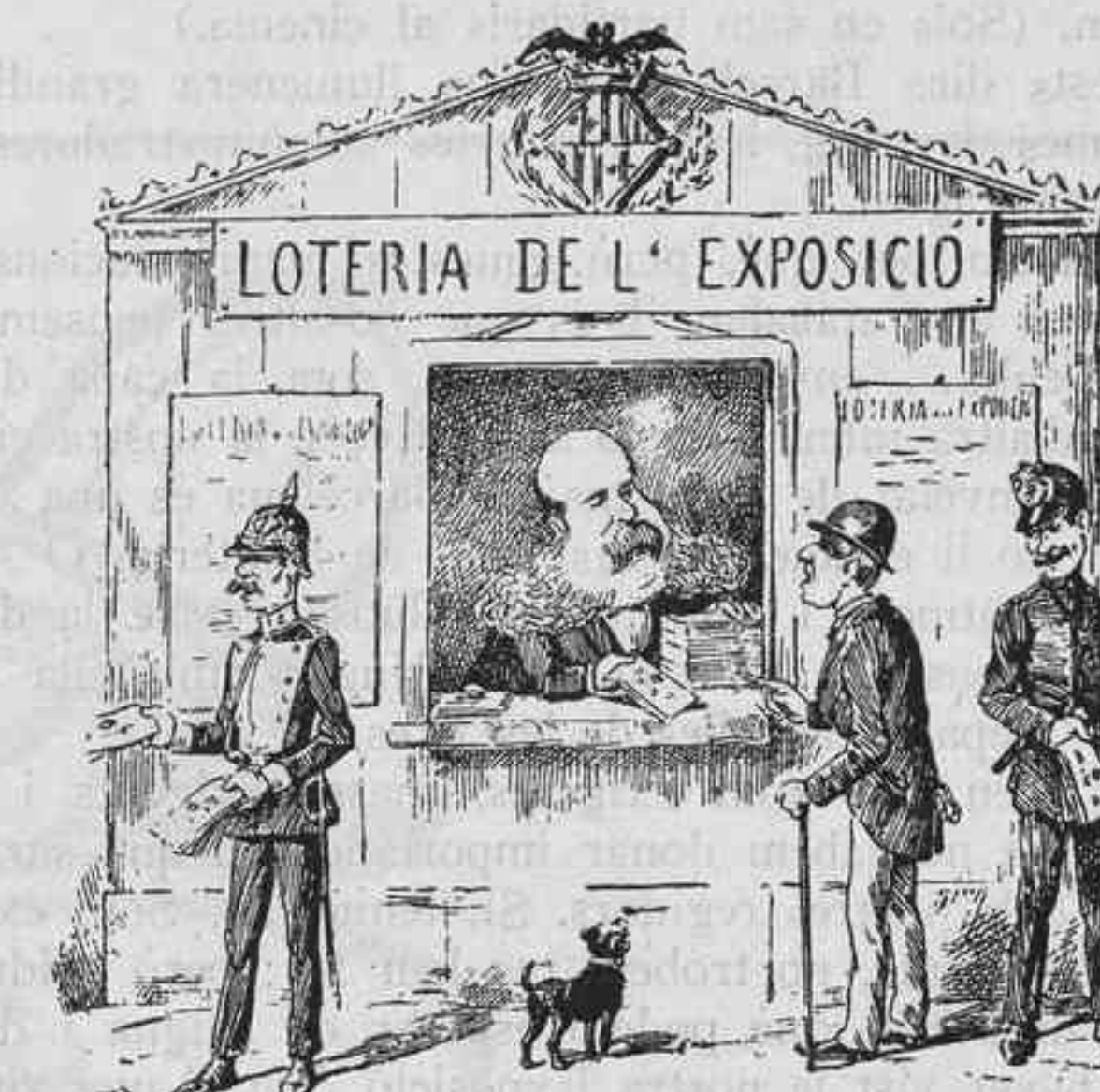


Quan hi havia foc, no hi havia goteres; quan hi havia goteres, no hi havia foc.

i deia el "globo" cautiu en el moment de fer "suff": —Senyors exposicionistes, poseu la barba en remull.



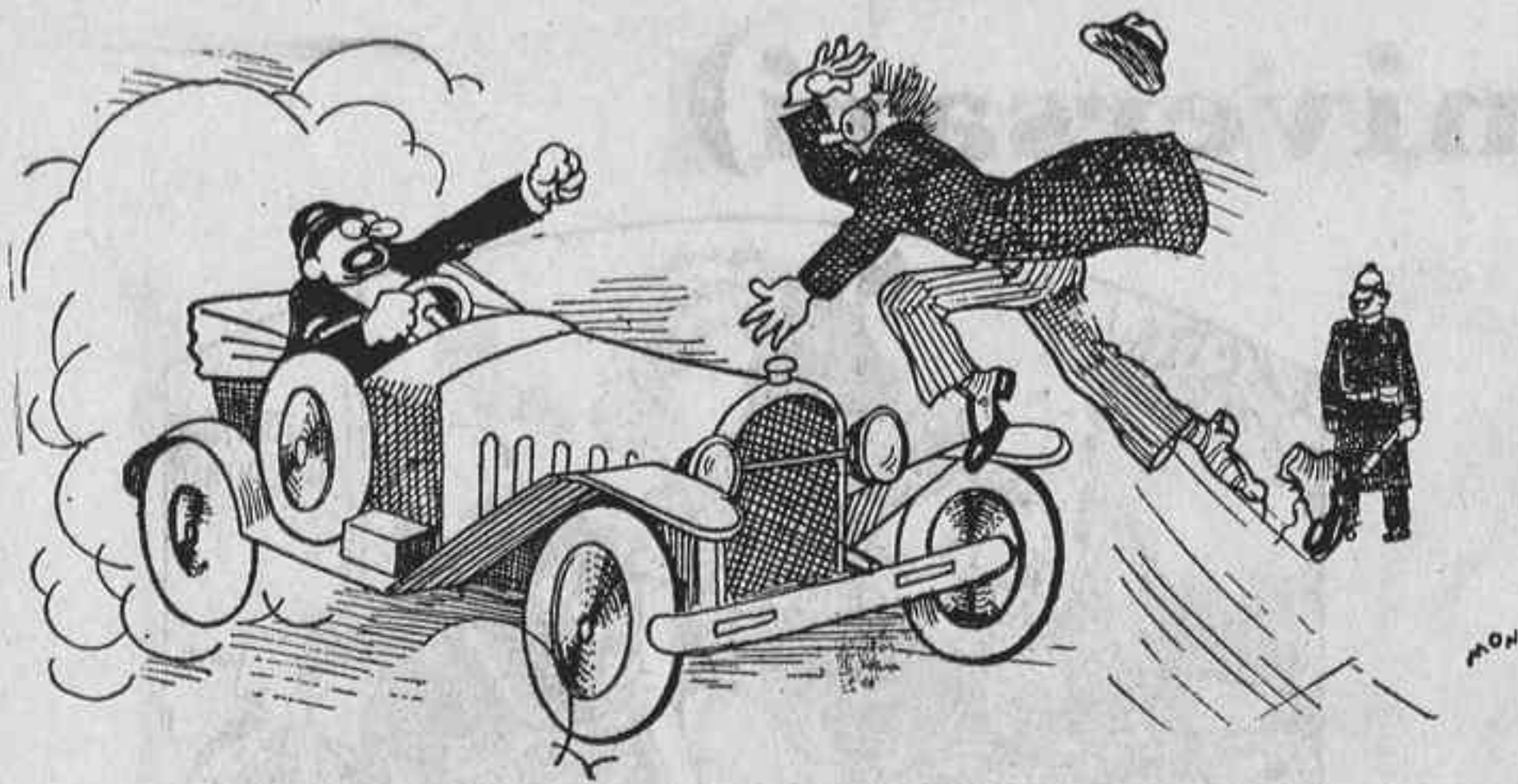
L'alcalde la va cobrint amb flors i "adornos" en gran per tapar-li la misèria que avui se l'està menjant.



—Alça, vol un bitllet bo?
—Bé, si trec... ja cobraré?
—No ha de cobrar?
—Com que diuen que no tenen cap diner.



Guia del foraster.



El de l'auto: —Ep, brètol; on va?, que es pensa que és el tramvia?

Llumeneres

A Barcelona som així, ens els gastem.

Què hi fa que tots plegats portem molts àpats endarrerits, si quan es presenta l'ocasió, sabem enlluernar-nos i enlluernar els altres?

No som amics d'anar a les palpentes, sobretot pels carrers, i sempre hem fet causa comú amb aquell polític que un dia demanava llum, molta llum. Les tenebres ens desplauen. (Sols en som partidaris al cinema.)

Aquests dies Barcelona és una llumenera grandiosa. En ple mes de maig, les companyies subministradores de fluid faran l'agost.

No sabem per què, però aquestes manifestacions ens atabalen. I és que nosaltres pensem un xic més enllà... ens sap greu que, sota la capa d'una rebuda i d'altra intensificació de festivals, la nostra ciutat sembli un envelat de festa major. Barcelona és una dona de pés, i no li escauen bé les joies de bisuteria. O se la vesteix decentment i amb joiells valuosos, o se la deixa tranquil·la reposant. No s'hi val a jugar amb ella com amb una "pepa" d'aquelles de les fires.

Ens direu que som exigents, massa exigents i poc sincers. Que no sabem donar importància al que surt de la closca dels nostres regidors. Sí, fèniu raó. Som excessivament exigents, no trobem res ben fet; però voldríem que ens diguessin què podem esperar de l'aigua i de la llum en haver vist la nostra Exposició. Tot el que vulgui fer-se per donar més relleu a unes festes (?), és petit, davant la grandiositat dels brolladors i llums de Montjuïc.

Ens els gastem! Es a dir, ens els fan gastar. Una vegada són regidors i alcaldes que sofreixen la mania persecutòria de les obres i millores, i deixen la caixa municipal buida de diners, però plena de ciment armat. Ara són altres representants municipals que les emprenen amb l'electricitat, instal·lacions i làmpares.

però no!, el nostre Ajuntament va dir-nos que venia a fer estalvis, i el creiem. Què hi fa que a la plaça de Catalunya s'hi esmercin dues-centes mil pessetes més? La qüestió és estalviar. Perquè segons quins ho haguessin fet, n'hauria costat cinc-centes mil. I ara, Barcelona ha tret una rifeta de seixanta mil drets, sense comprar cap dècim.

Ara, que aquella columna podria quedar-s'hi. La Protectora d'animals estaria contenta si fos habilitada per a torreta dels coloms que, segons Toresky, no tenen aixopluc ni menjar...

DOMÈNEC DIUMENGE

Art i Artistes

SALA PARÉS

L'Agrupació d'aquarellistes de Catalunya fa enguany la seva exposició, que representa un veritable avanç tant per la quantitat com per la vàlua de les obres presentades.

Entremig de les moltes coses dignes que se'n parli per ésser vers encerts, tant d'art com de tècnica, hi ha les aquarelles d'En P. Sabaté Jaumà, Roig Enseñat, F. de Planas i C. Blanes, al costat de les quals fan també bon paper les de les senyorettes Baixas, Freser, Burjales i Barnadas.

Una idea encertada quan es porti a la pràctica amb més temps per a triar, és el concurs d'aficionats, que pot fer descobrir valors nous insospitats.

LA PINACOTECA

En Vidal i Quadras té exposades una vintena de teles de tota mena, entre paisatges, interiors i figures.

Qualitat innegable d'aquest pintor és la distinció del seu art, i això el salva; car descuida llastimosament el dibuix i empra tonalitats arbitràries que li aconsellariem deixés de banda per fer quelcom més ferm. Pot fer-ho; ell hi guanyarà i nosaltres podrem llavors elogiar-lo sense recança.

BORIEL



PRINCIPAL PALACE

O la catedral de la revista, hauríem de dir. El teatre on, a Espanya, s'ha presentat aquest espectacle amb més bon gust i riquesa.

Ara sembla que el Principal Palace torna al seu bon camí d'abans. Alegrem-nos-en. Barcelona, que és la ciutat més europea d'Espanya—segons ha dit un escriptor castellà, Josep Francés—, ha de tenir un gran teatre de revista, amb una bona empresa i una bona direcció, pot ésser, més que cap altre, el Principal Palace.

Ara el Principal Palace ha obert les seves portes amb una revista de Tomàs Borràs i Antoni Paso, "Las Maravillosas". Tomàs Borràs és un dels escriptors més personals i de més fina sensibilitat de la moderna literatura castellana. Antonio Paso ha aconseguit grans èxits de públic. "Las Maravillosas"—un espectacle en el que no hi ha les bajanades d'altres del gènere—, ja era coneguda del nostre públic, cosa que ens excusa de fer-ne la crítica corresponent.

Diguem tan sols que l'obra fou ben presentada i ben representada, i que en la companyia hi ha elements—com Loló Trillo—ben notables.

APOLO

Un curt—massa curt—número de representacions de la companyia Lluís Calvo, l'"estrella" de la qual és el baríton Marc Redondo, el millor, el més artista que avui compta el teatre líric. Aquestes representacions han estat plens a vessar.

POLIORAMA

Cosa que ens alegra, perquè significa que el teatre no està tan mort com alguns creuen. Quan hi ha obra o hi ha artista, el públic encara respon. Encara que algunes vegades hi hagi obra i artista i el públic no respongui, cal disculpar-lo, perquè tothom s'equivoca. Lo que ha de fer és no reincidir, i rectificar.

La companyia Lluís Calvo actuarà segurament a Barcelona la propera temporada. Amb obres noves i el bon conjunt que porta, l'èxit és descomptat.

NOVETATS

J. E. Morant, allunyat del teatre fa molt temps, ha estrenat una nova comèdia. Té dos actes i es titula "Porcells i garrinets".

El que menys ens plau d'aquesta comèdia és el títol. No podia trobar-li, el senyor Morant, un altre títol? Pel demés, es tracta d'una obreta ben construïda i ben dialogada que, sense encaparrar, es fa interessant.

La comèdia de J. E. Morant —sortosament— no té cap transcendència, no vol ésser cap cosa de l'altre món. No, no; no res d'això: una comèdia senzilla, humil, sense complicacions. Però una comèdia que diverteix i entreté, cosa que no passa amb moltes altres, els autors de les quals malgrat donar-nos una cosa de lo més vulgarot i tronat, creuen poc menys que haver descobert la pólvora.

L'obra, molt ben interpretada i intelligentment dirigida.

D'aquest "Casanova", de Lorand Orbok, que ha traduït al castellà el senyor Francisco de Viu, en coneixem una traducció catalana de Carles Capdevila amb el títol d'"El cavaller de Seingalt", estrenada al Romea. Francament hem de dir que ens sembla millor la traducció de Carles Capdevila que la del senyor Francisco de Viu, massa carregada de literatura.

Amb motiu de l'estrena d'aquesta obra, els crítics, que sempre són tan savis, han parlat del cavaller Jacques Casanova de Seingalt, de les seves famoses Memòries, del seu temps. I han tret la conseqüència que el Casanova que ens presenta Lorand Orbok és fals. No comprenen que tipus com aquest —les "Memòries" del qual, menys en la part última, tenen gairebé com a únic tema el de l'eròtisme— i tipus com el de Gilles de Raiz dit Barba Blau i el Marquès de Sade, no poden dur-se al teatre amb una fidelitat massa exacta. El públic s'escandalitzaria.

A més a més, Lorand Orbok ens presenta en la seva obra un Casanova que es troba en un moment de crisi romàntica. Perquè encara que no s'hagués inventat el romanticisme pròpiament dit, el romanticisme és de tots els temps. A més a més, el Casanova de Lorand Orbok no és el Casanova de la primera joventut, que raptava monges i es posava al llit amb dues germanes. — ¿Voleu aquest els crítics? — Es el Casanova ja un xic cansat, usat per ants amors que li han deixat a la boca un gust de cendra.



L'URBA GALANT

—Em sembla, reina, que per parar la circulació serviria més vostè que jo!



—No, noia no... D'ençà que els lloros tenen aquesta malaltia, m'he retirat a la bona vida.

Creiem a Camila Quiroga una actriu de temperament dramàtic, una actriu de talent excepcional. Però creiem també que el tipus de Casanova no pot ésser interpretat per una dona. Una dona pot interpretar els tipus de Chopin, de Mozart, d'Andreu Chenier. Però no pot interpretar tipus dinàmics com els de Casanova, Danton o Beethoven.

La presentació, fastuosa i digna de veure's.

ROMEA

No som a temps de parlar de "Fi de jornada", la discutida obra de Sheriff, traduïda al català per Millàs-Raurell i estrenada en aquest teatre. No hi som a temps, per estar ja en màquina aquest número. Avancem que l'obra, molt ben presentada i interpretada, obtingué un bon èxit.

La setmana entrant en parlarem més extensament.

COMIC

Amb el debut de Buonavoglia l'empresa ha guanyat un bon reforç. Veritablement, Buonavoglia és un gran artista, un dels millors que han passat pels nostres escenaris de molt temps ençà.

Maquiestista, parodista, excèntric, digueu-li com vulgueu. Però digueu-li gran artista, perquè s'ho mereix. I aplaudiu-lo, si voleu fer justícia. Penseu que de justícia no se'n pot fer

cada dia. I pensau que d'artistes com Buonavoglia no se'n veuen cada dia.

TALIA

Segueix l'èxit de "Tarari", un èxit guanyat per un autor jove. Un èxit guanyat per una obra de qualitat innegable.

Això és ben encoratjador. Encara que el públic no hagi acceptat com calia obres de l'alta qualitat de "Maya", de Gantillon; "Music-Hall", de Sherwood Beery; "Gardènia", de Sagarra, i "El carrer", d'Elmer L. Rice —digne d'haver ocupat el cartell fins acabar la temporada—, l'èxit de "Tarari" vol dir ben clarament que el públic no està tan abarraganat com alguns asseguren.

A. M. B.

D'UNA INTERESSANT "TOURNÉE" PER CATALUNYA

El vinent dia 28, debuta la companyia que porta de "tournee" "La Sorpresa d'Eva", de Millàs-Raurell; "Maya", de S. Gantillon, i "L'home que s'havia de morir", de Josep Maria Planas.

Les citades obres seran interpretades per elements de vàlua dintre el teatre català; Ramon Martori, de primer actor i director; Mercè Nicolau, de primera actriu; Antoni Alarma, de galan jove, qui a la vegada forma part de l'Empresa; Marta

Cazorla, Rosalia Rovira, Isabel Astorch, Jaume Capdevila, etc., etc. Els decorats i la direcció artística corren a càrrec del mestre escenògraf Salvador Alarma.

Creiem serà un èxit l'esmentada "tourné"; actualment ja tenen signades passa de 75 dates amb els principals teatres de Catalunya, entre elles cinc representacions de "Maya" al "Teatre Barcelona", d'aquesta ciutat.

ENTREACTES

TEATRE POPULAR

La companyia de Joaquim Gibert, dirigida per Josep Claramunt, que estrenà "La ciudad", d'Angel Pestaña, al "Circ Barcelonès", donarà unes representacions d'aquesta obra en un teatre del Paral·lel segurament l'Apolo o el Victòria. I estrenarà una obra d'autor català.

Bon èxit.

AVELÍ ARTÍS, "TANT SE VAL", "LES NOIES ENAMORADES" I "EL CARRER"

Contestant a la crítica que nosaltres férem de "Tant se val", el seu autor, Avelí Artís, ens ha enviat un exemplar de la seva obra "Les noies enamorades", amb aquesta dedicatòria:

"Al senyor crític teatral de L'ESQUELLA, amb la confiança que serà tan equànime com cal per a remarcar, en el número pròxim del setmanari on exerceix, la multitud de coincidències que hi ha entre aquesta obra, estrenada fa sis anys llargs, i "El carrer", de Rice."

Nosaltres som prou equànimes per a remarcar tot el que sigui de justícia. I, llegint "Les noies enamorades", hem remarcat, en efecte, que entre aquesta obra i "El carrer" hi ha algunes coincidències. Encara que no tantes com el senyor Artís creu.



Mes de maig...

Crims, suïcidis, atropells, baralles. La crònica negra és extensa.

Es allò que diuen: "La primavera la sang altera".

El ventall de l'exposició d'enguany—inaugurada amb tota solemnitat el darrer diumenge—signat per Ignasi Iglésies, ha estat adquirit per a fer-ne ofrena a l'esposa del president de la Diputació, senyor Maluquer.

Remarquem amb gust la substanciosa carta dirigida pel coronel senyor Segon García al governador de León.

El President del Consell ha dit que a la nostra ciutat no se celebrarà cap Consell de Ministres, car no hi ha assumptes importants que ho demanin.

L'"A B C"—encara!—es preocupa de nosaltres, els catalans. Ara ha dit que l'idioma castellà ha sofert persecucions a Catalunya i que "filòlegs" a sou inventen, ací, una llengua nova.

Sembla mentida que aquestes gansades les digui un diari

que es té pel primer de la península. Per nosaltres, és el darrer, l'"A B C"; preferim el Narro.

Novament, Unamuno ha parlat dels idiomes i de la República. Novament, de forma indirecta, ataca Catalunya.

Què els haurem fet, senyor, a aquesta gent, que ens tinguin tanta tírria? Ens faran agafar pretensions.

Romanones creu que hi haurà eleccions cap allà el mes de febrer. Deuran ésser durant els dies de Carnestoltes?

S'ha inaugurat una nova línia d'autòmnibus: de la Plaça de Catalunya a Pedralbes. Bé, molt bé! Però i cap a Horta, quan hi aniran?

S'ha fet un homenatge a l'escultor Llimona. Se l'havia guanyat. Però, tornem-ho a dir: Per què sempre hem d'acabar-ho tot amb tecs? No hi ha altra manera de fer les coses?

Un organisme regional? I a base de coses que proposà la dictadura?

Hum! que ens agrada poc, tot això!

Es fixaren per la nostra ciutat uns bans o allocucions al poble. Més tard algú va dir-nos que hi havia, també, l'escut de la ciutat. Com que nosaltres no li hi havíem vist, vàrem córrer a comprobar-ho, acostant-nos-hi molt.

Era veritat, però gairebé no es veia. El color semblava mig vergonyós i s'amagava...

Diuen de Buenos Aires que ha estat descoberta una vacuna contra la febre aftosa.

Es un descobriment ben plausible.

Però no ho seria més encara descobrir-ne una contra les dictadures?

A l'homenatge que el mestre Llimona féu als treballadors catalans, fent donació per al parc de Montjuïc de la seva obra "Treball", ha correspost la ciutat fent-li present el seu agraïment en l'acte que tingué lloc el prop passat diumenge, al que varen comórrer representacions de tots els estaments socials.

L'obra és bella i l'acció encara més, car fa honor a l'artista i a l'home de cor.



D. P.—La poesia l'hem passada a "La Campana". Del dibuix, la idea, bé. Els ninots no van.

P. A.—Impossible complaure-us.

R. V. S.—No pot pas anar, amic.

H. C. R.—Tampoc no pot anar aquest. Per què no proveu d'escriure en prosa?

A. B. C.—El caire humorístic ha d'ésser millor estudiat. No s'improvisen així com així, aquestes coses.

J. C. R.—No és publicable.

M. M. M.—Vós ignoreu que encara hi ha censura.

P. G.—Ho publiquem.

Exposició de Barcelona 1930

Oberta de les deu del matí a les nou de la nit

Preu d'entrada al recinte 1,05 pessetes

El públic podrà contemplar els jocs d'aigua, de tres quarts de sis a les set de la tarda

Brollador lluminós i cascades en combinacions alternades, de set a dos quarts de nou de la tarda

Diumenge vinent

Palau d'Agricultura i Alimentació

A les dotze del matí:

Setmana de les Flors

Grans Festes i Concursos. Exposició de Jardineria, organitzada pel Foment Nacional d'Horticultura de Barcelona

Palau Nacional

A les sis de la tarda:

Gran Concert Simfònic

per la BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA, amb la col·laboració de l'eminent violinista FRANCESC COSTA

Dia 28

Palau de Projeccions

Esdeveniment Teatral. Presentació a Espanya de la Grandiosa Revista Anglesa

WAKE UP AND DREAM **(Desperta i somnia)**

tal com es representa en el «London Pavillion» de Londres, per la Companyia de Charles B. Cochran



La "monyos" s'ofereix

— Escolti, senyor Pic: i si a mi em posaren una barraqueta a la Plaça de Catalunya, vol dir que no faríem calés?.